

Nro. 36.

**A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Költ Bétsben, Kezden Novembernek 3-ik napján
1801-ik esztendőben.*

B é t s.

Ö Császári, és Apostoli Királyi Felsége, a^o N. Váradí Káptalan igen érdemes Nagy Prépos-
tyát, Ö Császári Királyi Felsége udvari Ta-
nácsostát, Gróf Sauer Kajetán Ö Nagyságát; ismét
az Egri Püspöki Káptalannak Cultosát, a' Kirá-
lyi törvényes Táblának Praesiatustát, Nagy Szalat-
nyai Báró Fischer István Ö Nagyságát; nem kü-
lönben Kir. Tanácsos és Vice Palatinus, Nagy-
Szigeti Szily József Urat, a' Haza és Király erant
tetű fok es nagy érdemeikre nézve, a' Septem-
viralis Tablának Assessoraiva tenni méltozta-
tot.

Azon tzeremoniat, a' mellyei nagy méltosá-
gú R. Sz. Birodalombéli herczeg Mikazzy Kris-

tóf Kardinális Presbyter és Bécsi Érsek Ő Eminentiája, a' maga Püspökségbéli jubileumát tartotta, és a' mellyről újfág leveleinknek 34 ik darabjában, egy két szóval mi is emlékezetet tettünk, a' Bécsi Udvari Diáriumnak 87 ik darabja környülállásossan ekként adja elő:

Ez a' nagy tiszteletre méltó fő pap, 1714-ik esztendőben, October 18 ik napján született, 1751 ikben, Rómában, az Apollinaris templomában püspöklégre, 's ugyan azon esztendőben Carthágói Érsekre felkenetett, és a' Mech'iniai Érsek Coadjutorává, 's annakutánna tsak hamar Cs. K. titkos Tanácsosnak tétetett, azután a' Madritti Kir. udvarhoz követ fővel küldetett — 1756 ban Vátzi Püspöklégre, 's a' következő esztendőben Bécsi Érseklégre emeltetett — 1761 ben Kardinális Presbyterré választatott — 1764 ben a' Sz. István Apostoli Király Rendjének nagy keresztével megtiszteltetett; végre 1774 ik esztendőben a' VI. Pius Papa választásakor, a' Conclavéban is jelen volt.

Annak a' napnak reggelén, a' mellyen ez a' nagy fő Pap a' maga Püspöki jubileumát tartotta, az alkalmatossághoz alkalmaztatott prédikáczióznak elvégződése után, Ő Eminentiáját maga lakó palotájából Cs. Kir. belső dolgokra ügyelő Status minister Gróf Kollowrát, a' Cseh Országi és Auszriai Fő Cancellarius Gr. Lazánzky Ő Excellentiájok, Gróf Sztárainé született Migazzy Grófné, Ő Eminentiája testvér ötsének leánya, Cs. Kir. hadi Tárnok Gróf Sztáray, és Gróf Migazzinak két idősb fiai, Ő Eminentiája unokájának fiai, a' Sz. István templomába kísérték, a' mellyben igen sok nép gyűlött össze. Jelen voltak a' Fels. Királyi hercegek, a' Würtembergi herceg, és sok uraságok. A' midőn az óltárhoz közelített volna Ő Eminentiája, a' Te Deum laudamus mingyárt elkezdődött; végtére a' nagy mise végződése után áldást adott Ő Eminentiája a' templomba össze gyűlt sokaságra, és a' melly

tzeremoniával oda bé vitetett, azonnal kifirtetett a' maga lakó palotájába vissza.

Frantzia Respublika.

A' 18 ik Octoberi hivatalbéli újság levélben, a' Monörben, a' Fényes Portával kötött békeségnek is ki hirdették az előjáo tikkelyei, mellyek ekként következnek egymás után.

1. A' ratificationak, az az, a' békefég előjáró tikkelyei helybe hagyásának fel tseréltetése után, minden ellenségeskedések szünnyenek meg. — Egyiptomból költözzön ki a' Frantzia ármádia, 's adja vissza azt a' Fényes Portának, melynek határa és öröksége abban az egészségen maradjanak, a' mellyben vóltak a' háború előtt. — Ha Egyiptomból a' Fényes Porta más Hatalmasságnak valamit engedni fog, szükségesképen a' Frantzia Respublikának is kell valamit engedni.

2) A' Jóniai tengerben fekvő hét szigetektől álló szabad Respublikának Constitutióját a' Frantzia Respublika is meg esméri, sőt magára vállalja annak fenn tartásáért való kezelleget. — A' Fényes Porta mind a' Frantzia Respublika, mind az Orosz Birodalom garantiáját, az az, magára való vállalását, el fogadja.

3) A' két Hatalmasság polgárjainak és jobbágyinak confiscalt, vagy sequestralt örökségeikre és vagyonaikra nézve, meg határozó együtt beszégetések tartatódjanak. A' politica és kereskedesbeli dolgokra ügyelő Agensek, és minden karban 's rendben lévő hadi foglyok szabadon botsátáffának ezen békefégés traktának helybe hagyása után.

4) Azok a' trakták, a' mellyek Frantzia Ország és a' Fényes Porta közt, a' jelenvaló háború előtt fenn vóltak, egész mivóltokban újtasanak meg. E' szerént a' Frantzia Respublikának, az egész Török Birodalomban, a' kereske-

désre és hajókázásra nézve, azon jussai legyenek, a' mellyek voltak ennekelötte, vagy a' mellyek. kel a' Fényes Portának leg kedvesebb barátjai birni fognak ennekutánna.

5. Ezen békeesség előjáró tikkelyeinek jóvá hagyása Párisban 80 nap alatt tseréltesen fel.

Azon háladalosságnak örök fenn maradása végett, a' mellyel a' Frantzia nemzet a' Fő Conzulkanak tartozik, közönséges emlékeztető oszlopot szándékozik emelni, 's a' mint Párisból írják, azon piatzra állitattya fel, a' mellyen a' ritterek a' lovaglásban gyakorlották magokat ennekelötte, és a' melly békeesség piatzának fog hivatalni ennekutánna.

A festő- képfaragó- és építő mesterséget tanító Oskolák, az első Conzul parantsolattiyára, az előbbi Mazarinum Collegium épületjébe tétetődtek által, mellynek ilyen neve lesz ennekutánna: *A' szép mesterségeknak palotája.* Azoknak a' Professoroknak, a' kiknek ezen palotában lakhelyek nem lehet, a' hires Sorbonnai Akadémiai épületjében adatik szállás.

Brüsszelből Okt. 17. dikién. Az itt készíteni szokott csipkével való kereskedés, soha sem volt olly virágzó mint most, mivel nemcsak a' Respublikának tartományaiból, hanem idegen Országokból is sok commissio küldetik. Ez által valamint városunk, úgy ennek minden környéke igen sokat nyer. A' csipke készítésben Anglia előnkbe nem hághat; a' melly nem valamelly elmés alkotmány hanem emberi kezek által megyen végbe. — Antverpiában sok idegen kereskedők, kiváltképen Hollandiai származásnak, telepednek le. — A' Scaldis folyó vizén való szabad kereskedés ennek a' városnak nem sokára vissza adja előbbi fényességét, a' melly a' 15-ik században igen hires kereskedő piacz volt.

A' mindenektől igen szeretett Frantzia General, és Status Tanácsos, polgár *St. Suzanne* választatott arra ki, hogy a' Frantzia fő Kormány-

szék nevében a' Felső's Alsó Rénusi, és a' Mont-terriblei (melly a' Bázeli Püspökséget foglallya magában) Olztályoknak fő gondviselője legyen, a' minthogy már is Straßburgban vagy.

Nagy Britannia

A' békeffégnek kellemetes híre Angliának minden tartománvaiban rendkívül való örömet gerjesztett. *Norwichban*, a' Londoni posta kothiból, a' mellyre a' következő szók voltak jó nagy beükkal fel festive: *Békeffég van Frantzia Országgal*, a' nép a' lovakat kifogván, maga vont a' Posta házhoz. Ennél is nagyobb öröm volt *Birminghamban* és *Manchesterben*, a' melly két város különkülönb fabrikairól igen nevezetes N. Britanniában. — Lord *Cornwallis*, a' ki az Amienssi Congressusra, mint első meg hatalmazott Anglus minister menni fog. gyakorta conferentiát tart a' több Londoni ministerekkel.

A' Frantzia Respublikával való békefféges alkudozásnak ideje alatt, két szakadás vólt, az Angliai Kabinetben; az első, a' melly mellett állott *Pith* Exminister is, az sürgette, hogy mindenek azon lábra állitatódjának vissza, a' mellyen vóltak a' Frantzia háború előtt; a' másik, a' mellyhez *Addington* minister is tartozott, a' már tudva lévő békefféges előtzikkelyeket hasznosabbaknak, és a' jelenvaló időhöz alkalmasabbaknak lenni itilvén, azokat tellyes tehetsége szerént eszközteni igyekezett. — A' praeliminaris békeségnek azon nyomtatványa, a' mellyet a' Fr. fő Conzul, kedves Adjutánsa Brigada Generál *Lauriston* által Londonba küldött, a' legszbb Velin-papirosra vólt írva. Ennek a' *Lauristonnak* Skotziai Grófok vóltak az ösei, maga is a' vólt a' Frantzia revolutio előtt, igen szép növesü az esztendő ifjú ember, a' kit szép talentomai, és ma-

ga viselésére nézve, a' Fő Conzul, maga melle vett. Adjutánsnak, Egyiptomba is el vitte magával, 's onnan vissza is hozta; azon este is egy kocsiba ült vele, a' midőn a' tudva lévő pokolban készült puskaaporos hordó el sült volna.

Ez által a' kedves Adjutánsa által küldötte a' Fő Conzul a' békeféliges elő tikkelyeknek ratificatioját, avagy jóvá hagyását Londonba, kinek oda lett érkezését a' nép észre vévén, a' Frantzia Ageus polgár *Otto* szállása eleibe gyüllött, és a' midőn mind ketten a' hadi dolgokra ügyelő Anglus Status miniszterhez Lord *Hawkesbury*hoz mentek volna, hintajokból a' lovakat ki fogták, és nagy öröm kiáltások közt a' Status Cancellária épületbe, a' mellyben tudniillik a' praeliminaris békefélignek fel tserélése végbe ment, 's onnan az Admiraltás házához vonták. Itten Lord *Vincent* eleikbe ki menvén, háromszori *Huzza* kiáltással fogadtatott a' néptől, ő pedig így szóllott a' néphez: Urak! Ha magatokban el végeztétek, hogy ennek az Urnak (értette polgár *Lauristont*), a' kit *Otto* Ur kísér, kocsiját magatok vonnyátok, kérelek szorgalmatoslan vigyázzatok, 's fel ne fordítsátok a' kocsiját. A' nép meg ígerte, és a' nevezett Frantzia polgárokat, nagy öröm kiáltás közt vissza húzta a' polgár *Otto* kvártélyához.

October 10 ik napján, este, egész London városa ki völt világosítva, minden úttzák tömve vóltak emberrel, és nem ügyelvén a' ki adott tilalomra, lövöldözésekkel, rakétákkal, 's több e' félékkel mulatták magokat. A' Frantzia Agensnek polgár *Ottónak* a' kvártélyá, melly szegház, és három oldalról szabadon áll, leg szebb figurát tfinált Londonban. Egyik oldalán ennek a' Frantzia szónak *Paix* első betüje, melly békeféliget jelent, al al világító formában láttzott. A' másik oldalán ilyen felül iras vólt: *Békefélig és közönseges boldogság*, ennek közepén pedig egy olajággal fel ékesített polgári korona. Ennek két ol.

dalán ezek a' szók tündöklöttek; G. R. és F. R. az az: *György Király, és Frantzia Respublika.* — Minden közönséges épületek, nevezetesen, a' napkeleti Indiai kereskedő Társaság háza, a' közönséges pénzváltó ház, a' teatrumok, az Admirálitásháza, és a' Posta házak igen fényesen meg voltak világosítva, 's különbözőkülönb felül irásokkal fel ékeztve. — Egynéhány háznak, a' mellyek tudniillik, meg nem voltak világosítva, a' köcség bé verte az ablakait. — A' következő napnak estéjén hasonló égő métsék égtek a' házaknak ablakaikon és falaikon. — A' napkeleti Indiai kereskedő Társaság épületjén 500-al több égő méts világosított, mint az előtt való napnak estéjén.

Ezen a' napon a' fent nevezett polgár *Lauriston*, polgár *Ottóval* együtt, a' hadi dolgokra ügyelő Status ministernél Lord Hawkesburynál ebédlett — A' több fő vendégek közt *Pitth* Ex-minister is jelen volt. — Polgár *Lauriston* igen szép és gazdag arany paszomántos katona formaruhába volt fel öltözve, 's mindeneknek ő réa voltak a' szemei függesztve. Ezen a' napon küldötte el polgár *Otto* a' fel tseréltetett praeliminaris békeségnek ratificatióját, polgár *St. John* által Párisba. Ez által polgár *Lauriston* is egy levelet küldött a' Fő Conzulnak, mellyben a' Londoniaknak eránta mutatott szives hajlandóságokat az égis megasztalta.

Polgár *Otto*, kinek fáradhatatlan munkássága által, ez a' Francziák és Anglusok közt való mostani békeség végbevitetődött, születésére nézve Alzattiából való, 40 esztendősen igen jeles ember. A' Frantzia revolutió előtt Prokátor volt, és néhai XVI. *Lajos* Király uralkodása alatt, az Amerikai szabad Statusokhoz küldött Frantzia követnél titoknokságot viselt. — Onnan 1791 ikben Fr. Országba vissza tért — 1793. ikban, az akkori küllő dolgokra ügyelő miniszternek, polgár *Le-*

Brünnnek Titoknokja volt, a' melly hivatalyától a' *Brissotinusok*nak meg buktatások után meg folytatótt. — A' vérszopó *Robertspierre* alatt tömlötzre vettetett, de a' mellyből *Thermidornak* 9 ikén az az, ezen kegyetlen embernek meg öltése után meg szabadulván, azután nem sokára, mint második rangú követ (*Charge d'Affaires*) elsőben *Berlinbe*, onnan *Londonba* küldetett s. a. t.

A' 10 dik *Octoberi illuminationnak* alkalmazásával, egy, polgár *Ottóval* által ellenben lakó *Londoni kereskedő*, a' maga meg világositott haza eleibe a' *Frantzia fő Konzul* képét ki függesztvén ilyen értelmű felül írást tétetett felibe, hogy ő mentette meg e' világot a' veszedelemtől. — Egy más *Londoni kereskedő* a' *Fő Konzul* képe alá ezt a' felül írást tétette: *Az az ember, a' ki leg elsőben királlyá lett, szerentsés hadi vezér volt.* — A' *Yorki Királyi* és *Portland hercegeknek* palotáik is igen szépen ki voltak *October 10 ik estéjén világositva.*

Egy *Londoni ministerialis* újág levél ekként szól a' *Frantzia Respublika* és *Anglia* közt kötött békefégről: „A' mi *Frantziakkal* és ennek frigyos társaival között békefégünk tisztelléges, de nem igen disöfféges. Tárán hasznosabb feltételekre lehetett volna az ellenséget kényszeríteni. De a' leg keményebb feltételek nem szoktak leg hasznosabbak lenni, és bátor reá állyon is azokra az ellenség kéntelenségéből, de mihelyt jó módot talál, mingyárt le razzá azokat a' nyakáról. — *Anglia* disöffégesen folytatta a' háborut, nem volt, mint több más szárazon fekvő tartományok, az ellenséges zsákmányozások alá vetve; a' mi tengeri erőnk még most is igen nagy, és minden más tengeri erővel kész szembe szállani, — Egy szóval, mi győzhetetlenül megyünk ki a' tsata piatról s. a. t.“

A' 16 ik *Octoberi Londoni levelek* aztirják, hogy *brigade General Lauriston*, az előtt való

nap indult volna vissza Páris felé. Londonból való kiutazását el akarta a' nép előtt titkolni de ez mingyárt reá esmérvén, úti kocsiját körül vette, 's ezer meg ezer áldást kívánt nékie a' vissza menetre. Sokan azt kiáltották utána: *Ajánllyon figyelméd bennünket Fő Conzul Bonaparténak.* — Október 13 ik napján első Status minister *Addington* Úrnál ebédelt. Ott ebédeltek *Marquis Cornwallis*, *Gróf S. Vincent* és több méltóságos személyek is. — A' Yorki herceget is meg látogatta, a' ki igen nyájasan fogatta őtet.

A' későbbi közönséges levelek, ekként írják le az ő életének környüállásait: „Lauristonnak édes atya gubernator volt Pondicheriben, három testvérjei még most is élnek, és Angliában laknak. A' leg öregebb, evvel a' brigada Generállal és három több testvérivel, 1792 ik esztendőben, Frantzia Országból ki költözvén, mint N. Britanniai hadi titzt, a' Sz. Domingói szigetre, és most Jamaikába telepedett le, — Az ő utána következő öttse *Liverpoolban* él. — A' leg ifjabb testvérje a' ki Fr. papfőgá volt szánva, egy Londoni gazdag kereskedő háznál kereskedővé lett. — A' leg öregebb testvérje azon tengeri utjában holt meg, a' mellyet egy hires Fr. utazónak *Peyrousenek* felkeresése végett *d'Entrecasseaux* Úrral tett. — A' második testvérje, a' ki ezen brigada Generállal egy hasi volt, hazajából lett ki költözése után, az Anglus zsidóba lépett Hector nevezetű Frantzia emigráns regementel Quiberonba szállott ki, a' hol Frantzia fogságba esvén, agyon lövetett. Ő maga pedig, tudniillik, Fr. brigada Generál Lauriston a' Fels. Auszriai Ház hadi szolgálatjába állott, és egyik pattantyus regementnél hadnagyfágot kapott. — Olasz Országban Frantzia fogságba esvén, maga kivansága szerént, Generál *Bónaparte* eleibe vitetett, a' ki, mint a' Párisi Ritter akadémiában volt tanuló társára és lelki

testi barattyára, mingyárt rá esmért, 's ötet nyájas meg illetődéssel fogadta; de egyszersmind azt javasolta néki, hogy ha a' hazájok ellen fegyvert fogott emigrans Frantziák ellen hozatott halálos szententziát el kerülni kívánja, ályon Frantzia hadi szolgálatba. Követte is ő régi kedves barátja tanácsát. — Bonaparte barattságának vette is hasznát, mivel mingyárt fellyebb való tisztségre emelte ötet, magával Egyiptomba is elvitte, és onnan lett vissza jövetele után is maga mellé vette.

Batava Respublika.

Hágában, October 17-ik napján tette az oda való Directorium, az új Constitúciónak nép által lett bé vételét közönséggé, minden útzakon a' következő hirdetményt olvastatván el:

Batavusok! A' Constitúciónak azt a' plánumát, a' mellyet mi a' ti bölcsfénytöknek öregbitése végett, hivatalbéli kötelességünk szerént előtökbe terjesztettünk, ti bé vettétek. Azon 416419 polgárok közül, a' kiknek, a' ti előadásatok szerént, a' voksolásra juslok lehet, 52219 polgár vetette azt meg; következésképen a' nemzetnek sokkal nagyobb része, a' mi jóra tzelzó igyekezetünknek hasznos voltáról meg lévén győztetve, ütötte a' ti jövendőbeli Constitútiókra a' petsétet.

„Illyenképen, a' ti akaratotokat, és a' ti választásokat senki is kétségbe nem hozhatta. Mi mindazokat, a' mellyek titeket a' Constitúcióban szoros határok közzé szoritott, el háritottuk, 's fel öldöztük. Azon egész idő folyása alatt, a' mellyben ti egymás közt tanátskoztatok, és a' ti választásokat meg határozátok, tsendesség és nyugalom uralkodtak. És ambár meg nem akadályoztathattuk is, hogy az értetlenebbek, és a' bal vélekedestől el foglaltattak, el ne tántori-

tallanak ; mindazáltal csak ugyan arra vigyáztunk, hogy egy olly Constitutiónak meg erősítésere, a' mellyet ti, a' ti hafznotokkal ellenkezőnek tartani fogtok, semmi erőltetes és félelem ne kényszerítsenek titeket."

„Végtére is tehát olly kimenetele lön a' dolgoknak, a' melly a' ti költsönös meg egyezéseken épült, és a' mellyet ti mindnyájan, minden kar és gondolkozás módja különbsége nélkül, a' ti tulajdon tettétek szerént eszközölhettetek. És ha valaha vólt valamelly fontos dolog, a' melly illy szerentsés készületekkel tökéletességre vivődött, bizonyára e' vólt az. Azonközben, mig ti egy bölts, mérsekelt, és a' ti természetekkel 's szokásaitokkal meg egyező alkotmány által a' ti nemzetetek javáért, a' ti bátorságtokért, és a' ti bölcségtokért szorgalmatoskodtatok, a' külföldön egy olly békeségnek fundamentom kövétetődött le, a' melly Európának minden tartományait, vizeit, és e' világ leg távolabb lévő részeit is körül veszi, a' melly a' sok inféget szenvedett emberi nemzetnek szabad pihenést enged, és a' melly a' ti szorgalmatosságtoknak, hívégekteknek, és számtalan áldozatjaitoknak gyümöltseit távolról is szemlélteti veletek."

Batavusok! Legyetek ezen általatok bé vett Constitúióvai szerentsések, és a' ti virtusaitok, 's egyellégtek által tegyétek azt állandóva. Mi azon Constitutiónak 106 ik cikkelye szerént, leg ottan hét polgárokat nevezünk ki, a' kik a' ti általatok választatandó öt személyekkel együtt, a' Batava Respublika Status Tanátsoffai legyenek, hogy e' szerént, az új alkotmánynak valóságos fel állítása által, a' ti kívánságtoknak elég tétetődjék."

„A' Directorium parantfollya, hogy a' jelenvaló hírdetmény mindenütt, a' hol illik, és szükséges, tétellék közönségellé, és függesszítették ki. —
Közt Hágában October 16-ik napján, 1801-ik esz.

tendőben, a' Batáva Szabadtságnak 7 ik esztendőjében.

Hágából October 18. ik napján. Az új Consti-
tutióknak meg határozása szerént, a' jövő héten
fog a' Kormányzék organizáltatni, és a' Dire-
ctoriumot a' Status Tanács váltja fel. Annak
12 tagjai már ki is vannak választva, a' kik közt
három olyanak is lesznek, a' kik az Orániai
hercegi Ház helytartósága alatt, közönseges hi-
vatokat viseltek. — Mihelyt az új Kormány-
zék hivataljának folytatását el kezdi, azonnal a'
Batáva Respublika szolgálatjában volt Frantzia
hadi seregeknek fő vezérjek General *Augerau*
is másuva fogja a' maga fő kvártélyát innen vin-
ni. — A' Spanyol Kir. minister utollyára gazdag
vendégléget adott számára.

Tegnap a' Frantzia 4-ik dragonyos regement
innen *Amiensbe* marhozott, hogy az alatt, míg a'
Congressus tartani fog, a' szükleges vigyázatokon
lehesse. — Holnap fog azon nevezetes napnak
innepe tartatni, a' mellyen két esztendővel ennek-
előtte, északi Hollandiában Frantzia General *Brü-
ne* és a' *Yorke* herceg közt a' Capitulatio vég-
be ment.

A' tengeri dolgokra ügyelő minister oly pa-
rantsolatot adott ki, melly szerént ezen Respub-
lika hadakozó hadi hajóinak egy része szolgál-
laton kívül fog tétetődni. — Admiral *de Winter*
a' Texeli kikötőhely Prefectusának tudtára adat-
ta, hogy ha az Anglus zsakmányozó hajók oda
bé mennek, baratlágóssan fogadja azokat. —
Ugyan ott két hajót készitet ki nagy sietséggel
a' napkeleti Indiai kereskedő Társaság, a' mely-
lyek rövid idő múlva ki is fognak onnan re-
pülni. — Az *Amsterdami*, *Rotterdami*, és *Dord-
recht*i kikötő helyekbe már is egynéhány porté-
kával terhelt Anglus hajók eveztek bé, 's min-
gyárt akkor alább szállott az Amériikai és Indiai
terméseknek az árra, de a' kenyér még most is oly
szük és drága, mint volt ez előtt.

A' belső dolgokra ügyelő Frantzia miniszter polgár *Chaptal* olly rendelést küldött *Amiensbe*, hogy a' Congressusnak tartására minden szükséges dolgok készitessenek el illendöképen. — Az oda menendő Frantzia katona őrizet igen számos lesz, és válogatott emberekből fog állani. Fő vezérjéve Frantzia Generál *Lannes* tétetődött. — A' Fő Conzul hagyasából egynehány telegrafust állit fel polgár *Chappe* Páris és Amiens közt. — Erre a' Congressusra a' két békesféget kötő hatalmasságokon kívül, az Orosz Császár, Spanyol Király, a' Fényes Porta, és a' Batava Respublika is követeket fognak küldeni.

Helvétziai Respublika.

Bernából October 18 ik napján. Itt még most szünetes tsendesség. A' Tagsatzungnak 15-ik Octoberi gyűlésében, a' Constitutiónak ki készitására ki rendeltetett Commissió, egy újabb planumot adott elő, mellynek első cikkelye mingyárt beivétetődött, a' mellynek rövid summája ebből áll: A' Helvétziai Respublika csak egy Statust foglal magában, mellynek egészége fundamentom köve a' Constitutiónak. — Ez a' Status a' Bernai, Tigurumi, Lucerni, Uri, Schwitzi, Unterwaldi, Zugi, Glarusi, Appenzelli, Solothurni, Freyburgi, Bázeli, Schafhauseni, Thurgaui, Araui, Waatlandi, Graubünteni, Tessini, és Walliserlandi Cantonokból áll. — Ezen napi gyűlésben olvasatott fel a' Konstántziai Püspök levele is, mellyben azt a' kivanságát jelentette, hogy a' Constitutiónak egy különös cikkelye által a' vallásnak alkotmánya is tétetődjék bátorságba, és viseljenek a' vallás szolgáinak fizetésekről gondot.

A' 16 ik Octoberi gyűlésben, a' Constitutiónak második cikkelye is meghatározatott, melly is ebből áll: A' Római Catholicusok, és Evangelico Reformatusok vallásának gyakorlása, minden egyházi öökségekkel együtt a' Status védel-

mezése alatt lesznek. — A' papi jószágokat egvedül a' vallást és erköltsök formalását tárgyazó dolgokra lehet fordítani, a' vallás Tanítóinak tapalásfokra a' Cántonok viselnék gondot. — Az egyházi dolgoknak alkotmánya, közönségesen a' Kormányzékot illeti, annak különös dolgai pedig a' Kantonbéli előjárokot, a' mennyiben tudniillik mind a' kettő a' világi Kormányzékától függ. — Semmi vallásbéliek a' mellynek vége a' jó erköltsökkel, és a' közönséges rendtartással nem ellenkezik, vallásoknak gyakorlásától el nem tiltatnak.

Tudománybéli Tudósítás.

Necessaria ad Vitæ Normam Naturæ
Contemplatio, quam respectu Salutis hu-
manæ, notis physico-moralibus illustra-
tâ, omnibus vitæ Cultoribus devovet
Daniel Niemecsky, Philosophiæ et Medi-
cinæ Doctor, nec non Facultatis Medicæ
in Universitate Vindobonensi Membrum.
Vindobonæ Austriæ a. 1801. *Partis I. Fas-
ciculus I.*

Ezen munkáról illy Tudósítás küldetett, a' bé iktatás vegett, kezükkhöz:

Minekutánna a' Bétsi Udvari Diárium 23-ik darabjának, 985-ik lapján ki hirdettetett Filozoficus = Oeconomicus = és Medicus tárgyakat magában foglaló munkának kéz nyelven való folytatása számos uraságoknak, különbkülömb követeknek, ministereknek, Præsidenteknek, Cs. Kir. Titkos = Status = udvari = Kormányzékbeli = s Tartománybéli Tanácsfoknak, Cs. K. Generálisoknak, Prælatufoknak, udvari Agenseknek, Professoroknak, négy facultásbeli Doctoroknak, Oeconomusoknak, Pénzváltóknak, és több előkelő polgároknak subscriptiójok által eszközöltetett: azok-

nak a' Litteraturát kedvellőknek, a' kik physico-
 chemicus értelemben, a' mindeneket szemeink
 eleibe terjesztő természetről való felfézés és hasz-
 nos tudománnyal közelebb való ismeretséget vét-
 ni akarnak, tudtokra adatik, hogy a' jövő *Decem-*
ber 16-ik napjának el telése után, ezen köz hasz-
 nú munkára semmi Subscriptionnak helye nem
 lesz, hanem a' hátra lévő tsomóknak folytatá-
 sa akként fog intéztetni, hogy ezen 3 rézből ál-
 landó és a' fent nevezett előfizető Urak kivansá-
 gára meg röviditetendő munka néhány esztendőnk
 alatt el fog végeztetődni. De mivel a' követke-
 zendő tsomóknak az árra nemcsak öregbitetni,
 hanem a' papiros és nyomtatás drágasága miatt,
 bizonytalan speculatióra talán egy nyomtatvány
 sem fog maradni, azoknak a' litteraturát kedvel-
 lőknek kedvéért, a' kik ezen hasznos munkát
 akár Deák, akár Német nyelven magoknak meg-
 szerzeni kívánják, a' fellyebb meg határozott idő
 hat hetekkel meg hosszabítatik, hogy az alatt,
 frankon küldendő leveleik által, vagy nállam alább
 írtnál *Bétsben*, a' *Singer* nevezetű útzában lévő,
 és *Reichsapfel* nevezetű, 886 ik számú *Apatikában*,
 vagy *Práguban*, Nemes *Zürkhauer*, mezei *Gazda-*
ságot tanító Prófessor Urnál, magokat jelenthessék. —
 Kivánánk, hogy bátorságnak okáért, leg alább az
 első tsomóra az e' munkát kedvellők előre meg-
 fizetnének. Az erre tett első jelentést, az emli-
 tett két fő városokból ingyen akar ki is meg kap-
 hattya. Kiváltképen Orvos Doktoroknak, me-
 zei Gazdáknak, kelki Páfztoroknak, Oskolai Ta-
 nitóknak, Nevelőknek, Tútoroknak, házi Gazdák-
 nak, 's több illyeneknek igen hasznos e' munka.
 Minden tsomónak, az a' mellé ragasztandó rézre-
 metezett táblákkal együtt, bé nem varva, duplás
 Hollandiai papirosra 1 for. 30 kr iró papiros-
 ra pedig bé varva, nyomtatott kemény táblával
 bé borítva, 1 forint lesz az ár. Azoknak a'
 könyváros uraknak, a' kik a' subscriptio módja

Izerént eyszzerre több nyomtatványokat vitetnek,
30 per Centum igirtetik. — Költ Bécsben, Octo-
ber 15 ik napján 1801 ik esztendőben.

a' Szerző Niemecky Dániel,
az Orvosi Tudományban Doctor.

* * *

*Magyar Országának Orvossaihoz, és Seb-Orvos-
saihoz.*

Minden Orvosnak és Seborvosnak, a' ki tu-
dományának elő menetelét esmérni óhajtya, ked-
ves lélzen ez a' Jelentés, hogy a' *Salisburgi Or-
vosi és Seborvosi újság levelek* (*die Salzburger Me-
dicinisch = Chirurgische Zeitung*) 1802 ik esztendő-
re is, Pestrol, minden hónapban, Magyar Or-
szág Orvossainak és Seborvossainak el küldetik.
— Ebben a' tudós újságban tudósítás adatik, min-
den Német és külfő Országi új Könyvekről, mely-
lyek közelebb, vagy távolabb, az Orvosi, vagy
Seborvosi Tudománynak akármelly rézéhez tar-
toznak; ezen kívül, minden tudós Orvosi Tár-
saságoktól fel tett Nyeremény = Kérdésekről (*Preis-
Frage*), új találmányokról, rendelésekről, hira-
dásokról, Orvosoknak és Seborvosoknak előmoz-
ditásokról és halálokról. — Minden hónapban
9 — 10 árkus jelen meg. Egy esztendőre fizette-
tik előre 10 forint. A' pénz s a' levelek kül-
detnek Pestre, Docsi Bene Ferentznek, az Orvosi
Tudomány Correpetitorának. Minden új előrefi-
zető meg kapja az 1800 és 1801 ik esztendőbéli új-
ságokat, mellyek 8 kötetek és 20 forinton kel-
tek, ingyen, csak a' hozalásért fizet 1 forintot. —
Az Orvos és Seborvos Urak kerettetnek, hogy
November vége előtt által küldjék Bene Orvos-
nak az előre fizetendő pénzt.